

П. Г. Удхаус

Джийвс и
непредотвратимото
бедствие

Беше утрото на деня, в който бях обречен да се явя в имението на леля Агата Улъм Чърси и да излежа цели три нескончаеми седмици. За това охотно си признавам, че докато сядах на закуска, сърцето ми тежеше като Гибралтарска скала. Ние Устърови сме мъже от стомана, но в онзи ден под мъжествения ми екстериор се гушеше неназоваем ужас.

– Джийвс – рекох, – днес не съм обичайното слънчице на мама.

– Нима, сър?

– Да, Джийвс. Дори никак. Нищо общо с всеизвестното ми лъчезарие.

– Съжалявам, сър.

И той свали похлупака от дъхавите яйца с бекон, а аз се заех мрачно да ги бучкам с вилица.

– Защо? Този въпрос не слиза от дневния ми ред, Джийвс. Защо леля ме покани в провинциалния си зандан?

– Не бих могъл да ви отговоря, сър.

– Да си пада по мен... не си пада.

– Така е, сър.

– Всеизвестен е фактът, че аз съм нейният цирей на врата. Не се наемам да разясня как става така, че всеки път, когато пътищата ни се кръстосат, за мен е само въпрос на време да направя някой колосален гаф и докато човек се огледа, тя вече препуска подире ми с брадва в ръка. В резултат на всичко това е склонна да гледа на мен като на безполезен плазмодий и видна отрепка. Прав ли съм или греша, Джийвс?

– Напълно сте прав, сър.

– А ето, че сега безпрекословно настоява да задраскам всички поети ангажименти и да се юрна през глава към Улъм Чърси. Зад това се крият тъмни сили и зловещи причини, а ние дори не подозираме какво е тяхното естество. Можеш ли при това положение да ме упрекнеш, Джийвс, че сърцето ми е къс олово?

– Не, сър. Извинете, сър, но на вратата се позвъни.

И той изтече като азот от стаята, а аз отново боднах вяло и безжизнено бекона и яйцето.

– Телеграма, сър – обяви Джийвс, възобновил присъствието си.

– Отвори я и ми прочети съдържанието. От кого е?

– Не е подписана, сър.

– Това сигурно ще рече, че в края й не е поставено име.

– Точно това имах предвид, сър.

– Дай да хвърля едно око.

Хвърлих го. Че и две. Меко казано, необичайно послание. Дори бих

го определил като крайно нестандартно:

Не забравяй като дойдеш тук жизненоважно да срещнем съвършено непознати.

Ние, Устърови, не сме много надарени в горната част на телосложението, особено рано сутрин на закуска. Незабавно усетих тъпа пулсираща болка между ушите.

– Това пък какво ще рече, Джийвс?

– Не бих могъл да кажа, сър.

– Пише: „като дойдеш тук“. Къде тук?

– Ако обърнете внимание, сър, бихте забелязали, че съобщението е било пуснато в Улъм Чърси.

– Вярно бе! Прав си. Много си наблюдателен. Това вече ни говори нещо, Джийвс.

– Какво, сър?

– Откъде да знам? Дали не е от леля Агата, как мислиш?

– Едва ли, сър.

– Така е. За пореден път си прав. В такъв случай можем да заключим, че според неизвестно лице, пребиваващо в Улъм Чърси, за мен е жизненоважно да се срещам със съвършено непознати. Така ли е, Джийвс?

– Не бих могъл да кажа, сър.

– От друга, страна, погледнато от различен ъгъл, защо пък не? Искам да кажа, защо да не се срещам със съвършено непознати?

– Точно така, сър.

– С две думи цялата история е една неразгадаема мистерия, която единствено времето ще разбули. Ще изчакаме и ще видим, Джийвс.

– Точно така бих се изразил и аз, сър.

Пристигнах в Улъм Чърси към четири часа и заварих леля Агата в леговището ѝ, пишеща писма. Доколкото я познавам, оскърбителни писма с гадни послеписчета. Тя ме изгледа, без от нея да бликне радост.

– А, ето те и теб, Бърти.

– Да, пристигнах.

– Радвам се, че дойде по-раничко, защото исках да поговорим, преди да си се запознал с господин Филмър.

– Кой?

– Господин Филмър, министър в сегашния кабинет. В момента ни гостува тук, в имението. Не е възможно дори ти да не си чувал за господин Филмър.

– А, как да не съм – услужливо излъгах аз. Тъй като съм страшно

зает с туй-онуй, не съм много в течение на събитията в политическия свят.

– Изрично настоявам да се напънеш и да направиш благоприятно впечатление на господин Филмър.

– Дадено.

– Не откликвай така лекомислено, сякаш за теб е напълно естествено да правиш добро впечатление. Господин Филмър е крайно сериозен и взискателен, с високи критерии за човешките добродетели, а ти си типичен представител тъкмо на онази категория вятърничави празноглавци, към които той, вероятно, е силно предубеден.

Жестоки думи от родната плът и кръв, но поне не можех да се оплача, че е отбелязала рязък завой в поведението си и вече не е вярна на себе си.

– Затова ще се напънеш, докато си тук, да не се досети колко си кух и лекомислен. На първо място ще спреш да пушиш.

– Ама чакай...

– Господин Филмър е президент на Антитютюневото дружество. И няма да се наливаш с алкохолни стимуланти.

– А, не, един момент...

– И ще бъдеш тъй любезен да изключиш от разговора си всякакво споменаване на барове, билиардни зали и кабарета. Господин Филмър ще съда за теб предимно по приказките ти. Ясно ли е?

Във възникналата пролука успях да промъкна съществения въпрос:

– Ясно ми е, но за какъв дявол трябва да се докарвам пред този Филмър?

– Защото – отвърна моята роднина и ме изгледа кръвнишки – аз настоявам за това.

Не можех да нарека отговора й изчерпателен, но явно друг нямаше да дочакам, така че се изнесох от кабинета ѝ с обляно в кръв сърце.

Запътих се към градината и не щеш ли, първият срещнат там се оказа младият Бинго Литъл.

С Бинго сме споделяли пелени и детство от най-ранните му мигове. Родени сме в едно и също село – именията ни бяха само на няколко мили едно от друго, така че се тътрихме заедно през огъня на детска градина, Итън¹ и Оксфорд. А в по-зрелите си години братски сме споделяли на столичната сцена не един първокласен гуляй. Ако на света

1. Едно от деветте най-стари и престижни средни мъжки училища в Англия, чиито питомци са предимно синове на аристократи. Почти всички премиер-министри на страната са възпитаници на Итън. – Б. пр.

съществуваше човек, способен да ме разтовари от ужасите на това триждипроклето гостуване, то този човек бе именно младият Бинго.

Едно не ми стана ясно обаче – как се е озовал тук. Неотдавна се беше оженил за прочутата писателка Роузи М. Банкс и последния път, когато се видяхме, той тъкмо се канеше да я придружи до Америка, където тя имаше насрочени литературни четения. Спомних си как руга без задръжки, понеже заради пустото пътуване щял да изпусне надбягванията в Аскът².

И все пак, колкото и да бе необяснимо присъствието му, пред мен стоеше моят стар приятел Бинго от плът и кръв, така че аз, зажаднял за ведро близко лице, нададох радостен вопъл като зърнала другарчето си хиена.

– Бинго!

Той се извърна към мен и... О, Боже! Лицето му не изразяваше и капка дружелюбие. Бих го нарекъл по-скоро изкривено. На всичкото отгоре взе да размахва ръце като семафор.

– Шшшт! – изсъска. – Да ме погубиш ли искаш? – Ъ?

– Не получи ли телеграмата ми?

– От теб ли беше?

– От мен, разбира се. Кой друг?

– Тогава защо не си я подписал?

– Как да не съм я подписал?

– Ей така, не си. Нищо не разбрах.

– В писмото си всичко съм обяснил.

– Какво писмо?

– Моето.

– Не съм получавал писмо.

– Значи съм забравил да го пусна. В него ти съобщавам, че съм тук в качеството си на частен учител на братовчед ти Томас, чумата да го тръшне, и че е от съществена важност като се видим, да се правиш, че изобщо не ме познаваш.

– Но защо, Господи?

– Защото, ако леля ти допусне, че съм твой приятел, тя, естествено, тутакси ще ме изрита.

– Защо?

Бинго повдигна вежди.

2. Хиподром близо до Уиндзър, където през месец юни се провеждат ежегодните четиридневни надбягвания, които са важно събитие в живота на английската аристокрация. – Б. пр.

– И още питаш? Размисли, Бърти. Ако ти беше твоята леля и се познаваше що за човек си, би ли допуснал твой познат дори да наближи сина ти с цел да го обучава?

Схванах дълбоката му мисъл и бях принуден да призная, че в нея има някакво рационално зърно. И все пак не бях получил задоволително обяснение за същността на мистерията.

– Мислех, че си в Америка.

– Не съм.

– Защо?

– Не питай защо. Важното, че не съм.

– Но защо си се цанил за учител?

– Не питай защо. Имам си причини. И държа да проумееш едно нещо, Бърти – постарай се да проникне в железобетонната ти глава – не бива да ни виждат как общуваме. Онзи ден гадното ти братовчедче беше спипано в хралалака с цигара в уста и това доста разклати служебното ми положение. Според леля ти, ако съм бил упражнявал надлежна бдителност, това нямало да се случи. Ако след тази история до слуха й достигне и мълвата, че съм твоя дружка, спасение няма да има. А за мен е жизненоважно да оцелея на тази служба.

– Защо?

– Не питай защо.

В този миг Бинго реши, че е чул нечии стъпки, подскочи със завидна пъргавина и се гмурна в близкия чемшир. А аз припнах да диря Джийвс, за да обсъдя с него всички задръстващи разума ми обстоятелства.

– Джийвс – рекох още с влизането си в стаята, където той разопаковаше багажа ми, – помниш ли оная телеграма?

– Да, сър.

– Била от господин Литъл. Той е тук в качеството си на частен учител на младия ми братовчед Томас.

– Нима, сър?

– Нищо не разбирам. По всичко личи, че е свободна валенция, но от друга страна кой свободен човек би наближил лекомислено къща, съдържаща леля ми Агата?

– Необяснимо, сър.

– Нещо повече – кой би се заел по собствена воля и за лично удоволствие да обучава братовчед ми Томас – този изтъкнат главорез и изверг в детски облик?

– Крайно е невероятно, сър.

– Нагазихме в дълбоки води, Джийвс.

– Така изглежда, сър.

– А най-гадното в цялата история е, че за да запази поста си, Бинго намира за наложително да се отнася към мен като към виден прокаженик. По този начин изтръгва с корен единствения ми шанс да прекарам шо-годе човешки времето си в тази злокобна дупка. Даваш ли си сметка, Джийвс, че леля Агата ми забранява да пуша, докато съм тук?

– Нима, сър?

– Не ми дава и да пия.

– На какво основание, сър?

– Ами желае, поради неизяснени зловещи причини, да направя благоприятно впечатление на някой си Филмър.

– Твърде неприятно, сър. И все пак голяма част от лекарското съсловие е на мнение, че подобно въздържание е в дъното на доброто здраве и дълголетие. Според докторите то имало благоприятно въздействие върху кръвообращението и предпазвало артериите от преждевременно втвърдяване.

– Нима? Като ги видиш следващия път им предай от мен, че са глупави магарета.

– Много добре, сър.

Ето как започна това гостуване у леля Агата, изпълнено с по-страховити преживявания от всеки друг път, като имате предвид, че съм изстрадал авторитет на тема неприятни сблъсъци с кръвната роднина. Не ми стигаше агонията от насилственото лишаване от животодаряващия коктейл преди вечеря, не ми стигаше болезненото преживяване всеки път, щом ми се допуши кротка цигара, да се просвам по лице на пода и да пуфкам нагоре в камината, не ми стигаше постоянно грозящата опасност да се сблъскам с леля Агата в коридора, ами на всичкото отгоре трябваше да другарувам любезно с Достопочтения³ Филмър, което упражняваше недопустимо и неприлично насилие върху Устъровата природа.

Всеки ден играех голф с Достопочтения и успях да се справя с напрежението само като захапвах до кръв Бъртрамовата устна и стисках здраво юмруци, та чак кокалчетата ми побеляваха. Достопочтеният придружаваше най-сакатата игра на голф, на която съм бивал свидетел, с разговори, от които единствено с мъжествено усилие на волята се

3. Така се титулуват членовете на британския кабинет. – Б. пр.

въздържах да не повърна. Вече се самосъжаляхах неударимо, когато една вечер, както се преобличах апатично, с увиснала долна челюст, в официалното облекло, с което всеки уважаващ себе си и околните джентълмен се докарва за вечеря, в стаята ми нахълта младият Бинго и отколони мъката ми в друга насока.

Защото трябва ли да се притичае на помощ на страдащо другарче, ние Устърови забравяме себе си. А че Бинго бе нагазил до колене в нещо лепкаво и смрадливо, си личеше още по вида му – вид на котка, халосана по главата с тухла, и очакваща в най-скоро време да понесе и пострашни удари на съдбата.

– Бърти – простена Бинго, рухна върху леглото ми и се зае да разпръсква край себе си невъздържана скръб, – как е напоследък Джийвс с мозъчните изригвания?

– Според мен го дава със завидна сила. Как си със сивата материя, Джийвс? Струи ли обилно?

– Да, сър.

– Слава Богу – въздъхна облекчено Бинго. – Имам нужда от мъдър съвет. Ако здравомислещи люде не предприемат мерки в правилна насока, моето име ще въргаля в калта.

– Какво е станало, старче? – попитах разтревожено.

Бинго впи пръсти в покривката на леглото.

– Ще ти кажа какво е станало. Освен това ще ти разкрия причината за престоя си в това чумаво гнездо. Ще ти кажа защо се грижа за обучението на дете, което се нуждае не от старогръцки и латински, а от здравословно хлопване по темето с бейзболна тояга. Но аз бях принуден, Бърти, да дойда тук, защото обстоятелствата се оказаха по-силни от мен. В последния момент преди да отплава за Америка на Роузи й скимна, че ще е по-благоразумно аз да остана тук и да се грижа за нейния пекинез. И ми завеща двеста лири, с които да се оправям до завръщането й. Сумата, разпределена мъдро върху периода на нейното отсъствие, би била достатъчна да поддържа псето и мен в скромно охолство. Но ти знаеш как стават тези работи, Бърти.

– Как?

– Ами промъква се някой подлец зад гърба ти, както блееш и нехаш в родния си клуб, и ти подшушва, че еди кой си кон няма да спечели само ако заболее едновременно от лумбаго и шап непосредствено преди старта. Вярвай ми, че гледах на това капиталовложение като на крайно предпазливо и дори консервативно.

– Да не си заложил целия капитал на един-единствен кон! – ахнах

аз.

Бинго се изсмя горчиво.

– Ти на това кон ли му викаш! Ако не се беше затичал леко на пряката отсечка, щеше да дочака края на следващото надбягване. Завърши последен, с което ме постави в крайно деликатно положение. Трябваше да измеря средства, с които да закърпя положението до завръщането на Роузи, без тя да заподозре какво е станало. Роузи е голяма сладурана, но ако ти беше женен, Бърти, щеше да знаеш, че и най-добрите съпруги вампирясват щом научат, че мъжете им са затрили заради някакъв си кон средствата за месец и половина домакински нужди. Нали така, Джийвс?

– Да, сър. Жените са много особени в това отношение.

– Трябваше светкавично да съобрази какво да предприема. От руините бях успял да отгърва само колкото за приличен пансион на пекинеза. Така че го натирих за шест седмици в „Комфортните кучешки колиби“ в Кингзбридж и хукнах, сломен, да си търся препитание като частен учител. Падна ми се главорезът Томас. И ето ме тук.

Тъжно повествование, не ще и дума, но все пак колкото и да е страшно да общуваш ежедневно с леля Агата и младия Томас, Бинго се беше измъкнал кажи-речи благоуханен от помийната яма, в която сам се бе накиснал.

– От теб се иска само да изтраеш още няколко седмици и всичко ще е по ноти и масло... ако правилно се изразявам.

Бинго изблея песимистично.

– Няколко седмици! Дано имам късмета да издържа още два дни! Нали ти казах вече, че вярата на леля ти в мен като пазител на чумавия й син бе силно разклатена преди няколко дни, когато го спипаха с цигара в уста. Сега научих, че спипвачът бил не друг, а самият Филмър. А преди десет минути Томас ме осведоми, че е твърдо решен да си отмъсти по най-грозен начин, задето е бил наковладен на леля ти. Не знам какво възнамерява да прави, но направи ли го, аз неминуемо ще бъда уловен за ухото и изхвърлен навън. А до завръщането на Роузи остават цели три седмици!

Прозрях всичко.

– Джийвс! – Да, сър?

– Прозрях. А ти?

– Да, сър.

– Тогава се втурвай да помагаш.

– Боя се, сър...

Бинго изстена глухо.

– Само не ми казвай, Джийвс, че нищо не ти идва на акъла!

– Поне за момента, сър. Много съжалявам.

Приятелят ми изквича прегракнало като булдог, комуто са отнели любимия кокал.

– В такъв случай единственото, което ми остава, е да не изпускам пъпчивото изчадие от погледа си.

– Точно така – одобрих аз. – Нужна е непрестанна бдителност, нали, Джийвс?

– Да, сър.

– А междувременно, Джийвс – трогателно се замоли Бинго, – нали ще посветиш най-съществената част от времето си на моя неотложен проблем?

– Несъмнено, сър.

– Благодаря ти, Джийвс.

– Няма за какво, сър.

Едно мога да гарантирам за младия Бинго – когато трябва да действа, той върши това с енергия и решимост, на които мога само да завиждам. Нямаше миг през следващите два дни, в който братовчед ми Томас да може да въздъхне с облекчение и да каже: „Най-сетне сам!“ Но привечер на втория ден леля Агата обяви, че на другия ден чака гости за малък тенис турнир, и в сърцето ми се загнезди основателен страх.

Защото младият Бинго е от онези, които щом докопат ракета в ръка, изпадат в умопомрачение, ослепяват и оглушават за всичко извън радиуса на корта. Ако отидете при Бинго по средата на някой сет и го осведомите, че отзад в зеленчуковата градина гладни пантери разкъсват майка му, той ще ви погледне мътно и ще рече: „Ъ?“ Знаех много добре, че ще се сети за Томас и Достопочтения чак след като бъде изиграна последната топка, затова се обличах за вечеря с предчувствие за непредотвратимо бедствие.

– Джийвс, замислял ли си се над живота?

– Случвало ми се е, сър, когато разполагам със свободно време.

– Мрачна работа, какво ще кажеш?

– Мрачна ли, сър?

– Имам предвид разликата между това как изглеждат нещата и какви са всъщност.

– Панталоните трябва да се повдигнат с половин инч, сър. Леко залягане на тирантите ще допринесе за нужната промяна. Какво казахте,

сър?

– Казах, че тук, в Улъм Чърси, на пръв поглед имаме типичната безгрижна компания, която се среща лете из провинциалните имения. Но под бляскавата повърхност, Джийвс, тлеят огнища на зло. Гледаш как Достопочтеният напъва съомга с майонеза и се тъпче с агнешки котлети и ти се струва, че няма грижа и тревога на този свят. А всъщност в това време страховита участ му диша във врата и се промъква все поплътно. Какви ще бъдат според теб конкретните стъпки, които ще предприеме братовчед ми Томас?

– По време не неофициалния разговор, който водих днес следобед с младия джентълмен, сър, той ме осведоми, че е в процес на четене на романтичния роман, озаглавен „Островът на съкровищата“, и е твърде впечатлен от нрава и постъпките на някой си капитан Флинт. Доколкото можам да разбера, той преценява в момента доколко е уместно да подражава в действията си на въпросния капитан.

– О Господи, Джийвс! В „Островът на съкровищата“ Флинт имаше навика да намущква всеки срещнат с кортика си! Дали според теб Томас няма да наръга господин Филмър?

– Не е изключено младият господин да не притежава кортик, сър. Вратовръзката, ако ми позволите да направя едно предложение, е редно да се дозатегне. Ефектът „пеперуда“ трябва да е безупречен. Ако ми позволите, сър...

– Какво значение имат в такъв момент вратовръзките, Джийвс! Не си ли даваш сметка, че на карта е поставено семейното щастие на господин Литъл?

– Няма момент, сър, в който вратовръзките да губят своето значение.

Виждах колко е засегнат, но не се опитах да лекувам раната му. Бях прекалено... как му се вика? Угнетен. И угрижен. Да, направо си бях угрижен.

На другия ден в два и половина на тенис корта започна турнирът. Беше задушен, жарък ден, бурята дебнеше зад ъгъла и аз усещах във въздуха непредотвратимото бедствие.

– Бинго – рекох малко преди да дадем своя принос към първия сет, – какво ли крои днес следобед младият Томас, щом като над него не бди авторитетно око?

– Ъ? – разсеяно откликна Бинго. Тенис изражението вече бе замътило очите му и те бяха като стъклени топчета. Той размаха ракетата и

злостно изпръхтя.

– Никъде не го виждам – продължих.

– Какво никъде?

– Не го виждам.

– Кого?

– Братовчед ми Томас.

– За какво ти е?

Предадох се.

Единственият светъл лъч в мрака на започващия турнир беше фактът, че Достопочтеният се беше настанил уютно сред публиката, притиснат плътно от две жени със слънчобрани. Здравият разум ми подсказва, че дори Томас, затънал до шия в пороци и грях, не би извършил покушение срещу човек, заел такава стратегическа позиция. Въздъхнах с облекчение, отдадох се на играта и тъкмо се бях заел да показвам на местния свещеник къде зимуват раците, когато изтрещя гръмотевица и дъждът взе да се лее като невидял.

Всички се юрнахме към гостната за следобедния чай. И както се черпехме без задръжки, леля Агата вдигна внезапно очи от един сандвич и попита:

– Някой да е виждал господин Филмър?

Никога не съм подскачал по-високо от място. Покрай бързите ми сервиси, свистящи сладко над мрежата, и божия служител, неспособен да се справи с пасовете ми в центъра, аз бях живял известно време в друг свят и сега тупнах на земята, та чак се натъртих. Парчето кейк се изплъзна от немощните ми пръсти и бе изсмукано от прахосмукачката, за която леля Агата упорито твърди, че е кокер шпаньол и дори ѝ е дала хубавото име Робърт. Отново ме погълна предчувствието за непредотвратимо бедствие.

Защото Достопочтеният съвсем не беше от онези, които лесно можеш да удържиш далеч от чая. Излочваше по няколко чаши, придружени с изобилие от препечени филии и кейк, така че до въпросния следобед той неизменно се класираше сред първите в надбягването за чай наш насъщний. Само тъмни вражески машинации бяха в състояние да опазят масата от неговото присъствие.

– Сигурно дъждът го е сварил някъде и той сега чака да се извали – предположи леля ми. – Бърти, иди го намери. Занеси му дъждобран.

– Веднага! – откликнах охотно, защото и без това единственото ми желание в момента бе да открия Достопочтения. Само се молех да не се натъкна на неговия труп.

Облякох дъждобран, метнах втори през ръка и вече препусках напред, когато в коридора се сблъсках с Джийвс.

– Джийвс! Дано не се е случило най-страшното. Господин Филмър изчезна.

– Да, сър.

– Ще пресея парка през гъсто сито, за да го намеря.

– Ще ви спася излишните главоболия, сър. Господин Филмър се намира на острова в средата на езерото.

– В този дъжд? Защо не се върне глупакът?

– Защото не разполага с лодка, сър.

– Тогава как се е озовал на острова?

– Стигнал е дотам с гребане, сър, но младият господин Томас го последвал с втора лодка, развързал неговата и я пуснал по течението. Осведоми ме за всичко това само преди минутка, сър. Оказва се, че капитан Флинт имал навика да зарязва хора на безлюдни острови и младият господин преценил, че ще постъпи най-благородно, ако последва примера му.

– Господи, Джийвс! Та Филмър трябва да е подгизнал!

– Да, сър. Младият господин със задоволство наблегна на този аспект от заточението му.

Времето плачеше за конкретни действия.

– Тръгвай с мен, Джийвс!

– Много добре, сър.

И ние хукнахме към навеса с лодките.

Съпругът на леля Агата – Спенсър Грегсън – беше натрупал неприлично голямо състояние от сделки със суматрийски каучук, така че при избора си на провинциално имение леля ми разюздано бе ръсила златото му. Затова пред взора ми се стелеха неизбродни паркови площи, изпъстрени с ливади и вековни дървета, подслонили гургулици и друга перната твар, която целодневно си дереше гърлото. Имаше и градини с рози, конюшни, помощни и други постройки, та общо взето ефектът никак не беше за изхвърляне. Но основната благодат на имението бе неговото езеро.

Разположено на изток от къщата, зад розовата градина, то покриваше площ от няколко акра, а в средата му имаше истински остров. Насред острова пък имаше постройка, известна като „Октагона“, върху чийто покрив бе кацнал Достопочтеният Филмър. Той плюеше струи вода и се изживяваше като обществен шадраван.

Докато приближавахме с енергично гребане, до слуха ни достигнаха

письци, които постепенно набираха сила. Не след дълго успях да го различа горе във висините. Помислих си, че дори един министър би трябвало да има достатъчно мозък между ушите и да се подслони под някое клонесто дърво, вместо да клечи на покрива в този порой.

– Още малко вмясно, Джийвс.

– Да, сър.

Приземих ловко лодката, ако това е правилният термин.

– Чакай ме тук, Джийвс.

– Много добре, сър. Главният градинар спомена днес, че неотдавна един от лебедите е свил гнездо на острова.

– Едва ли си подбрал най-подходящия момент за природонаучни клюки, Джийвс – строго го смъмрих аз, защото дъждът се усилваше, ако това изобщо бе възможно, и Устъровите крачоли бяха подгизнали до коленете. А той намерил кога да ме включва в кръжока си по естествена история!

– Извинете, сър.

Запроправях си път през храсталака и нагазих в кал до ушите. Ала дори това не ме спря и не след дълго се озовах на полянката пред „Октагона“.

Той бил издигнат някъде в средата на миналия век с цел да се предостави възможност на дядото на бившия собственик безнаказано и необезпокояван да се упражнява на своята цигулка. Не бих се учудил, ако стените на „Октагона“ още пазят изтерзаните спомени за струнните безчинства, на които са били подложени. Но те сто на сто бледнееха със сегашното звуково оформление на околната среда. Достопочтеният, явно неподозиращ, че спасителният отряд вече е тук, се дереше неистово с недвусмисленото намерение да бъде чут отвъд водната шир. И трябва честно да призная, че опитът му вероятно щеше да се увенчае с успех. Притежаваше мощен креслив тенор и от тиролските му трели ми настърхнаха тирантите.

Реших преди да е скъсал някоя гласна струна, да му поднеса щастливата вест, че помощта е вече тук.

– Ей! – провикнах се аз, издебвайки една от редките паузи. Главата му щръкна от ръба на покрива.

– Ей! – изрева и той и взе да се кокори във всички посоки освен, разбира се, в правилната.

– Ей!

– Ей!

– Ей!

– Ей!

– Ей!

– О!

Най-сетне ме беше забелязал.

– Добър ден – рекох аз.

Разговорът ни до този момент трудно би минал за интелектуален, но сигурно щяхме да повдигнем културното му равнище и умната реплика вече пареше на устните ми, когато дочух съскане на спукана гума. Миг по-късно от храста до левия ми лакът се изстреля нещо тъй грамадно, бяло и енергично, че аз изпреварих самия себе си и, преди да си изясня какво става, вече се катерех нагоре по стената на „Октагона“. Нещо щракна и изрони мазилката на милиметър от десния ми глезен, та всичките ми колебания относно благоразумието на алпинисткото ми начинание се изпариха яко дим. Модел за подражание ми беше храбрият новозеландец Едмънд Пърсивал Хилъри⁴.

– Внимавайте! – кресна Достопочтеният.

Внимавах и още как.

Строителите на „Октагона“ несъмнено го бяха предвидили за подобна евентуалност. Стените бяха нащърбени на равни разстояния от улеи, твърде удобни за стъпване и захващане. Не след дълго вече правех компания на Достопочтения и се вирах надолу към най-едрия и раздрънителен лебед, когото някога съм познавал. Беше се инсталирал точно под нас, точеше шия като градински маркуч и направо си просеше парчето тухла, случайно попаднало в ръката ми. Прицелих се ловко и го улучих за голямо мое удовлетворение.

Достопочтеният обаче не остана доволен.

– Не го дразнете! – изсъска той не по-зле от лебеда.

– А той защо ме дразни?

Птицата разгъна още два метра врат и много сполучливо изимитира пара, изпусната от спукана тръба. Дъждът продължаваше да се лее с необузdana мощ и аз горчиво съжалих, че възбудата – неизменна придружителка на неотложната нужда да се изкачи стръмна стена за нула време, бе станала причина да захвърля втория дъждобран. За миг се поколебах дали да не му предложа моя, но благоразумието надделя.

– Значи за малко да ви докопа? – попитах аз.

– И още как! – отвърна той и погледна надолу с подчертано отвращение. – Само че аз като подскочих! – додаде с нескрита гордост.

4. Първият покорител на Еверест (1953 г.) – Б. пр.

Шишкавият министър създаваше впечатлението, че са го изсипвали в дрехите, без някой да се сети да каже „Стоп!“. Така че гледката, която нарисува услужливото ми въображение, бе крайно приятна за окото.

– Не виждам повод за радост – рече той и прехвърли изпълнения си с погнуса поглед от пернатото към мен.

– Извинете.

– Можех сериозно да пострадам.

– Искате ли да го замеря с още една тухла?

– И дума да не става! Това само ще го озлоби.

– А защо трябва да щадя неговите чувства? Не виждам той да показва някаква загриженост за нашите.

Достопочтеният обаче беше отклонил посоката на разсъжденията си.

– Не мога да си обясня как се е развързала лодката, след като така здраво я закрепих за дънера на една върба.

– Крайно необяснимо.

– Започвам да подозирам, че тя нарочно е била отвързана от някой пакостник.

– А! О! Не! Как така! Изключено! Няма начин! Нали щяхте да го видите.

– Не, господин Устър. Храстите предоставят великолепна закрила от погледа. Нещо повече, омаян от необичайно жеккия ден, аз си подремнах веднага щом слязох на острова.

Това не беше желаната от мен насока за разсъжденията му, затова побързах да сменя темата.

– Какъв дъжд, а?

– Трудно бих пропуснал да го забележа – изскрибуца той със сух, неприятен глас. – Но ви благодаря, че привлякохте вниманието ми към мокротата на моето положение.

Светски разговор за времето, този неизменен спътник на английския салонен джентълмен, явно нямаше да се получи. Опитах „Животът на птиците в английските графства“.

– Забелязали ли сте, че веждите на лебедите са склучени?

– Разполагах с достатъчно време и възможност за забележа всичко, което си заслужава да бъде забелязано в един лебед.

– Придава им спривав вид. Странна работа – продължих аз, вече загрял на тази природолюбителска тема, – колко зле се отразява семейният живот на нрава на средностатистическия лебед.

– Бих предпочел разговорът да се отдалечи от лебедовата тема.

– Не, това е крайно любопитно. Сигурно при нормални обстоятелства нашият приятел е същински слънчев лъч – да му се ненарадваш. А сега, само защото на по-добрата му половина й е скимнало да мъти по никое време...

Млъкнах. Думата „мъти“ ме подсети. Може да не ми повярвате, но до този момент покрай неотдавнашните вълнения и преживелици свършено бях забравил, че докато ние киснем като мръсно пране на покрива, нейде долу един несъразмерно голям ум, само ако бъде известен за неотложната спешност на случая, вероятно тутакси ще измъти пет-шест гениални изхода от положението.

– Джийвс! – ревах аз.

– Да, сър? – долетя от големите открити простори изпълнен с уважение глас.

– Моят прислужник – обясних на Достопочтения. – Много е мъдър и находчив. Ей-сегичка ще ни измъкне оттук. Джийвс!

– Да, сър?

– Седнал съм на покрива.

– Много добре, сър.

– Никак даже не е добре. Ела и ни помогни. Ние с господин Филмър сме загазили, Джийвс.

– Много добре, сър.

– Стига с това „много добре“! Нищо подобно, ако искаш да знаеш! Тук гъмжи от кръвожадни лебеди.

– Незабавно ще се погрижа за всичко, сър.

Изпълнен с доволство, аз се обърнах към Достопочтения и дори го потупах покровителствено по рамото. Не биваше. Все едно, че шляпнах мокър сунгер.

– Всичко е наред – осведомих го аз. – Джийвс пристига.

– Че какво може да направи?

Аз сбърчих лице. Тонът му беше сприхав и това не ми допадна.

– Ще разберем – поясних кротко и назидателно – след като го видим в действие. Може да предприеме едни мерки, а може да предпочете други. На едно нещо обаче може да се разчита безусловно – Джийвс ще ни набави ключа към свободата. Ето, вижте го как се промъква през гьсталака, с грейнало от ум лице. Храни се предимно с риба – завърших аз, наведох се и се взрях в бездната.

– Внимателно с лебеда, Джийвс.

– Наблюдавам неотлъчно птицата, сър.

А птицата, която беше размотала още няколко метра шия с цел да

ни докопа горе на покрива, сега рязко се извъртя. Явно гласът, прозвучал изотзаде й, силно я бе впечатлил. След като метна към Джийвс зорък, изучаващ поглед, тя си пое въздух за съскащи нужди, подскочи на място и се юрна напред.

Можех да предупредя нещастния лебед, че напъните му са обречени на провал. Като лебед нищо чудно да е бил виден представител на тяхната интелигенция, но битката е предварително загубена, когато се противопоставят чии да е умствени способности на Джийвс. По-добре да не си беше губил времето, ами направо да се беше прибрал у дома при семейството си.

Тъй като всеки млад мъж, правещ първи стъпки в попрището на живота, трябва да умеє да се справя с разлютен лебед, сега ще ви обясня накратко как се процедира. Като начало, значи, прибирате пътем дъждобрана, който някой е изгървал в паническото си бягство. После преценявате много точно разстоянието и мятате дрехата върху главата на птицата. Грабвате куката за отблъскване на лодки, която предвидливо сте взели със себе си, подпъхвате я под лебеда, закачате повесения дъждобран и ловко запокитвате пернатия в близкия храсталак. Докато той прави опити да проумее какво му се е случило, вие хуквате обратно към лодката, без да забравите да подберете със себе си всеки приятел, случайно озовал се върху някой съседен покрив. Поне това бе методът, използван от Джийвс, и аз изобщо не виждам как би могъл да се усъвършенства.

Достопочтеният разви скорост, достойна за възхита, така че тримата се озовахме в лодката за по-малко от нула време.

– Проявихте похвална съобразителност – рече той на Джийвс, докато се отблъскахме от брега.

– Старая се, сър.

С това Достопочтеният явно изчерпа разговора си за известно време. Само се сгуши в ъгъла и се размисли над нещо и то много съсредоточено. Не обърна внимание дори когато плеснах, без да искам, с греблото и го облях целия. Не че беше сух.

Вече слизахме на брега, когато най-сетне живна.

– Господин Устър!

– О? А?

– Размислих над проблема, който споделих с вас преди известно време... проблема за начина, по който се е развързала лодката ми.

Това никак не ми допадна.

– Неразрешим проблем – побързах да го уверя. – По-добре не си

трошетe повече главата. Ще си остане една от неразгаданите тайни на живота.

– Напротив, стигнах до един извод, който ни дава изчерпателен отговор. Убеден съм, че лодката ми е била пусната на свобода от малкия Томас, сина на нашата домакиня.

– О! Таквоз... Не! Защо?

– Защото ми има зъб. Пък и подобно нещо може да хрумне единствено на малко момче или слабоумен идиот.

И се запъти към къщата, а аз, облещен от ужас, обърнах взор към Джийвс.

– Чу ли го, Джийвс?

– Да, сър.

– Какво ще правим?

– Може би господин Филмър ще размисли и ще реши, че подозренията му са неоснователни.

– Да, ама те са основателни.

– Така е, сър.

– Пак питам – какво ще правим?

– Не мога да кажа, сър.

Потърсих се, сломен, към къщата да докладвам на леля, че Достопочтеният е бил спасен, след което се качих горе да взема една гореща вана. Докато се наслаждавах на благодатната топлина, на вратата се почука.

Беше Първис, икономът на леля Агата.

– Госпожа Грегсън пожела да ви известя, сър, че би искала да ви види веднага щом привършите с банята си.

– Че нали вече ме видя.

– Доколкото разбрах, сър, тя желае отново да ви види.

– Добре, дадено.

Поизлежавах се още пет минути в топлата сапунена вода, след което изсуших телосложението и се прибрах в стаята, където Джийвс подреждаше бельото ми.

– А, Джийвс – рекох. – Тъкмо се сетих. Не е ли редно някой да даде на господин Филмър малко хинин. Трябва да проявяваме милосърдие към ближния дори когато той е министър от сегашното правителство.

– Вече сторих това, сър.

– Браво. Няма да ми е приятно, ако вземе да подсмърча на масата. – Нахлузих единия чорап. – Джийвс – продължих, – предполагам знаеш, че трябва много скорострелно да обмислим положението. Нали си

даваш сметка за картинката? Господин Филмър подозира младия Томас, че е извършил тъкмо онова, което диването е извършило, и ако повдигне обвинението, леля Агата ще изрита господин Литъл, след което госпожа Литъл ще научи за магариите на господин Литъл и в резултат какво ще се получи, Джийвс? Сега ще ти кажа. Госпожа Литъл ще сподели с господин Литъл някои свои възгледи по негов адрес, които аз, като ерген, смятам, че никой женен мъж не бива да чува за себе си в течение на целия семеен живот. В този живот, Джийвс, цари едно правило, което нивга не бива да бъде потъпквано – а именно поддържане на взаимноприемливо равновесие. А жените, Джийвс, са склонни да повдигат един и същ въпрос в течение на дългите съвместни години. Те не са от хората, които махват с ръка и забравят.

– Много сте прав, сър.

– Тогава какво?

– Вече съм се погрижил за проблема, сър.

– Така ли?

– Да, сър. Най-удачното решение ме озари веднага след като се разделихме с вас. То почиваше на една реплика на господин Филмър за слабоумния идиот, която ме наведе на мисълта как може да се излезе от така създалото се положение.

– Джийвс, ти си същинско чудо!

– Много ви благодаря, сър.

– И какво е това решение?

– Прецених за целесъобразно да отида при господин Филмър и да го уведомя, че вие сте този, който е отвързал лодката му.

Джийвс изчезна от полезрението ми, защото пред очите, не без основание, ми причерня. Впих пръсти в първата опора, която ми попадна, а именно втория чорап.

– К-к-к-какво?!?!

– Отначало господин Филмър изпитваше вътрешна съпротива и откажваше да приеме думите ми за достоверни. Но аз му изтъкнах факта, че вие със сигурност сте бил осведомен за местонахождението му на острова. Той бе принуден да се съгласи с мен, че този факт сам по себе си е твърде показателен. По-нататък изтъкнах, сър, че вие сте вятърничав млад джентълмен, комуто с лекота би хрумнала подобна дебелашка шега. Оставих го твърдо убеден във вашата вина и по този начин отпадна опасността деянието да бъде приписано на младия господин Томас.

Аз не можех да откъсна поглед от този подлец – бях като омагьосан.

– Значи според теб това е – цитирам думите ти – „най-удачното решение“?

– Да, сър. По този начин господин Литъл ще запази поста, който заема.

– А за мен не помисли ли?

– Вие също извличате недвусмислена изгода, сър.

– Нима? Колко се радвам! Ето – въздъхвам с облекчение!

– Да, сър. Успях да установя, че причината, поради която госпожа Грегсън ви е поканила да ѝ гостувате, е да ви представи на господин Филмър с оглед той да ви назначи за свой личен секретар.

– Какво!

– Да, сър. Икономът Първис случайно дочул репликите, които госпожа Грегсън и господин Филмър си разменили на тази тема.

– Секретар на това надутו прасе! Джийвс, щях без време да си Отида от този свят само като го слушам! Смърт от досада!

– Така е, сър. Допуснах, че постът никак не би ви допаднал. Господин Филмър едва ли е най-подходящия събеседник за вас. И все пак, ако госпожа Грегсън ви беше уредила назначението, вие бихте се затруднили в избора на начин, по който да го отклоните.

– И още как!

– Да, сър.

– Ама чакай, Джийвс, нещо ми се губи. Какво ще правя сега?

– Моля, сър?

– Леля Агата изпрати Първис преди малко да ми предаде, че желае да ме види. Вероятно в този момент е извадила точилото и остри секирата.

– Най-благоразумно би било да не се срещате с нея, сър.

– Но как да избегна тази среща?

– Точно встрани от прозореца ви, сър, минава една хубава яка водосточна тръба. А аз само след двацет минути мога да докарам колата пред главната порта на парка.

Изгледах го с благоговение.

– Джийвс, ти винаги си прав. Дали не би могъл да сведеш интервала до пет минути?

– Да кажем десет, сър.

– Значи десет. Давай одежди, подходящи за дълъг път, и остави другото на мен. Къде е тази водосточна тръба, за която така ласкаво се изказа?

КРАЙ

© 1930 П. Г. Удхаус
© 1997 Жечка Георгиева, превод от английски

P. G. Wodehouse
Jeeves and the Impending Doom, 1930

Сканиране: NomaD, 2007
Разпознаване и редакция: sir_Ivanhoe, 2007

Публикация:

П. Г. Удхаус
СТРИХНИН В СУПАТА...
И МНОГО ДРУГИ ИСТОРИИ
Английска

Подбор и превод от английски: Жечка Георгиева
Художествено оформление: Момчил Колчев
Печатни коли 38. Формат 84/108/16
ИК „КОЛИБРИ“, София, 1997
Печат: „АБАГАР“ ЕООД, В. Търново
ISBN 954-529-065-X

P. G. WODEHOUSE
Very Good Jeeves
Carry on Jeeves
Young Men In Spats
Eggs, Beans and Crumpets
Meet Mr. Mulliner
Mulliner Nights

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4542>]